

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ „ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”**

Кафедра культурології та кіно-, телемистецтва

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни Актуальні проблеми історії української державності
культури**

для освітнього рівня ___бакалавр

напряму / спеціальностей 014.02 Середня освіта (мова і література (німецька та англійська), 014.02 Середня освіта (мова і література (французька та англійська), 014.02 Середня освіта (мова і література (російська та англійська), 35.065 Філологія (східні мови та літератури (переклад включно) китайська та англійська), 035.060 Філологія (східні мови та літератури (переклад включно) арабська та англійська), 035.069 Філологія (східні мови та літератури (переклад включно) японська та англійська).

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

Протокол №   1   від   03.09.2018

Завідувач кафедри _____ (підпис) Шелупахіна Т.В.

Перезатверджено: протокол №   1   від   30.08.2021

1. Назва дисципліни.

„АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА КУЛЬТУРИ”

2. Код дисципліни.

[CO_Рос_Англ_бак_20]. [1_1_1]

3. Тип дисципліни.

Обов'язкова

4. Рік (роки) навчання.

1-й

5. Семестр / семестри.

1, 2

6. Кількість кредитів ECTS.

5

7. Відомості про викладача (викладачів).

Палій Катерина Сергіївна – викладач кафедри культурології та кіно-, телемистецтва, кандидат філософських наук,
e-mail: katepaliy@ukr.net

8. Мета вивчення дисципліни (в термінах результату навчання й компетентностях).

Мета навчальної дисципліни – вивчення ключових аспектів становлення та розвитку державності українського народу; формування історичної свідомості як основи всієї суспільної свідомості; розуміння причинно-наслідкових зв'язків між подіями у часі та їх вплив на сьогодення; формування громадянської свідомості.

Виходячи з цієї мети, **завдання** навчальної дисципліни полягають наступному:

- Навчання роботи з першоджерелами
- Формування навичок історичної грамотності
- Розуміння ролі особистості історика
- Демонстрація системних зв'язків між політичними та культурними рішеннями.

Мета та завдання курсу сприяють досягненню програмних результатів і забезпечують реалізацію низки компетентностей, як-от:

Програмні результати навчання:

ПРУ 4. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури; розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу учнів.

Комунікація.

ПРК. 4. Забезпечує діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

Автономія і відповідальність.

ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну

соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.

Загальні компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:

ІК. 01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).

ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд на різних етапах професійного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

ЗК 7. Здатність цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві.

ЗК 9. Здатність до критичного, раціонального мислення, толерантності до різних ідей, нових точок зору і фактів дійсності, самооцінки, формулювання відповідної аргументації для розв'язання проблем, усвідомлення необхідності самоосвіти, фізичного вдосконалення, дотримання здорового способу життя з метою реалізації особистісного потенціалу й користі суспільству.

ЗК 11. Здатність працювати в команді та автономно. Здатність планувати власну діяльність, керувати часом, критично оцінювати, аналізувати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

9. Передумови (актуальні знання, необхідні для опанування дисципліни).

Курс історії України середньої школи.

9. Зміст дисципліни.

№	Змістовні модулі та їхня структура	денна форма навчання					заочна форма навчання				
		загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	робота	загальна кількість лекцій	практичні заняття	лабораторні роботи	робота		
Семестр 1. Перший модуль. Історіографія, національна ідентичність, історична пам'ять											
1.1.	Вступ до курсу. Український сценарій: еволюція чи революція.	7	4			5					
1.2.	Історична пам'ять та політика історичної пам'яті.	8	2	2		6					
1.3.	Основні течії української історіографії.	8	2	2		6					
1.4.	Україна як проект Західного світу.	10	2	2		8					
1.5.	Українська національна ідентичність.	10	2	2		6					
1.6.	Дві України.	10	2	2		6					
1.7.	Україна очима європейця.	10	2	2		6					
1.8.	Контрольна модульна робота		2								
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	75	18	14		43					
Семестр 2. Другий модуль. Теорії та практики державотворення. Радянська культура та культура часів незалежності.											
2.1	Богдан Хмельницький та його спроби державотворення.		2	2		5					
2.2	Іван Мазепа та глухий кут зовнішньої політики.		2	2		5					
2.3	Національне відродження. Кирило-Мефодіївське братство. Громадівці.		2	2		5					
2.4	Українська державність у поглядах діячів УНР.		2	2		6					
2.5	Радянська доба.		4	2		8					
2.6	Україна незалежна.		2	2		8					
2.7	Гострі теми сучасної політики та культури.		2	2		6					

2.8	Контрольна модульна робота.		2							
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	75	18	14		43				
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ЗА РІК	150	36	28		86				

11. Список рекомендованої навчальної літератури.

Основна навчальна література

1. Бокань В., Польовий Л. Історія культури України: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2002. — 3-тє вид., стереотип. — 256 с.;
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. — Дніпропетровськ: НМетАУ, 2009. — 130 с.;
3. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб./ С.М.Клапчук, Б.І.Білик, Ю.А. Горбань та ін.: За ред. С.М.Клапчука. — 6-те вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2007. — 358 с.;
4. Панібудьласка В. Ф., Деревінський В.Ф. Макогон В.П. та ін. Історія України: навчальний посібник. Видання 2-ге, доп. — К.: КНУБА, 2008. — 133 с.;
5. Антонович Дм. Українська культура / Антонович Дм. — К.: Либідь, 1993. — 592 с.;
6. Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти / Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А. та ін. — К.: Літера, 2000. — 464 с.;
7. Грушевський М. Очерк истории украинского народа / Грушевський М. — К.: Либідь, 1991. — 400 с.;
8. Давня історія України: Навч. посібник: У 2 кн. / Толочко П.П. (керівн. авт. колект.), Козак Д.Н., Крижицький С.Д. та ін. — К.: Либідь, 1994. — Кн. 1. — 240 с.;
9. Залізник Л.Л. Первісна історія України: Навч. посібник / Залізник Л.Л. — К.: Вища школа, 1999. — 263 с.;
10. Понамарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України: Курс лекцій / Понамарьов А.П. — К.: Либідь, 1996. — 272 с.;
11. Попович М.В. Нарис історії культури України / Попович М.В. — К.: АртЕл, 1999. — 728 с.;
12. Субтельний О. Україна: історія / Субтельний О. — К.: Либідь, 1991. — 512 с.;
13. Теорія та історія світової і вітчизняної культури / Бичко А.К. та ін. — К.: Либідь, 1992. — 166 с.;
14. Культура і побут населення України: Навч. посібник В.І. Науменко, Л.Ф. Артюр, В.Ф. Горленко та ін. — 2-е вид. доп. та перероб. — К.: Либідь, 1993 р.;
15. Ніколаєва Т.О. Історія Українського костюма. І.З. Васіної, Л. Міненко, Т. Ніколаєвої, О. Слінчак, М. Старовойт. — К.: Либідь, 1996.;
16. Попович М.В. Нарис історії культури України. — К.: АртЕк, 1999.;
17. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: Підручник Н.Я. Горбач, С.Д. Гелай, З.П. Російська та ін. — Львів: Каменяр, 1992.;
18. Терещенко Ю.І., Курило В.М. Історія України: Кн.. 1: Від найдавніших часів до 1917 р. — К.: Вид-во „Сільгоспосвітгал”, 1995.;
19. Терещенко Ю.І. Україна і європейський світ: Нарис історії від утворення старокиївської держави до кінця 16 ст.: Навчальний посібник для студентів вузів / Ю.І. Терещенко; Програма "Трансформація гуманітарної освіти в Україні". — К: Перун, 1996.;

20. Історія української культури у п'яти томах// Українська культура XIII- першої половини XVII. – К.: Наукова думка, 2001. – Т.2.;
21. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура. Курс лекцій. – К.: Центр навч. літератури, 2005;
22. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія українського народу. (Репринтне видання 1918 р.). – К.: 1991.;
23. Історія української культури / За загал. ред. І. Крип'якевича. — 4-те вид., стереотип. — К.: Либідь, 2002. — 656 с.

Додаткова навчальна література

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти : Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – 2-ге вид., перероб. – К. : Критика, 2001. – 272 с.
2. Асєєв Ю.С. Джерела: Мистецтво Київської Русі. - К., 1980.
3. Булашев Г.О. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космогонічні українські народні погляди та вірування. - К.,1993.
4. Вишенський І. Твори. - К., 1959.
5. Головка А.Б. Древняя Русь в историко-культурном развитии славянских народов // Культурные и общественные связи Украины со странами Европы: Сб. науч. тр. - К., 1990.- С.16-34.
6. Горский В.С. Философские идеи в культуре Киевской Руси. - К., 1988.
7. Грушевський М.С. Історія України-Руси: В 11 т., 12 кн. – К.: Наукова думка, 1991-2000.
8. Даркевич В.П. Единство и многообразие древнерусской культуры (конец X –XIII вв.) // Вопросы истории. - 1997.- № 4.
9. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація? / І.М.Дзюба. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2005 . – 330 с.
10. Духовная культура древних обществ на территории Украины. - К., 1991.
11. Забужко О.С. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. - К., 1993.
12. Запаско Я. Мистецтво книги на Україні XVI – XVIII століть. -Львів, 1971.
13. Затенацький Я.П. Українське мистецтво першої половини XIX ст. – К., 1965.
14. Іван Котляревський у документах, спогадах, дослідженнях. - К., 1969.
15. Іван Франко. Життя і творчість. - К., 1956.
16. Изборник Святослава 1073 г.: Сб.ст. - М., 1977.
17. Ільєнко І. У жорнах репресій: Оповіді про українських письменників (За архівами ДПУ – НКВС). - К., 1995.
18. Ісаєвич Я.Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVII – XVIII ст. – К., 1966.
19. Ісаєвич Я. Джерела з історії української культури епохи феодалізму.- К., 1972.
20. Історія української культури. – К.: Наукова думка, 2001-2011. – Т.1-5.
21. Історія української літератури: У 8 т. - К., 1967-1971.
22. Історія українського мистецтва: У 6-ти т.- К.,1966-1970.
23. Історія української музики: В 6 т. – К., 1989-1992.- Тт. 1-4.
24. Касьянов Г. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
25. Кравець О.М. Сімейний побут і звичаї українського народу: Іст.-етногр.нарис. - К., 1966.
26. Кремень В.Г., Табачник Д.В., Ткаченко В.М. Україна: альтернативи поступу (критика історичного досвіду).- К., 1996.

27. Культурне будівництво в УРСР: Найважливіші рішення Комуністичної партії і Радянського уряду. 1917- 1959 : Зб.док. – К., 1961. – Т.1-2.
28. Культурное наследие Древней Руси. Истоки, становление, традиции. - М., 1976.
29. Курнос Ю. Інокамислення в Україні (60-ті – перша половина 80-х рр. ХХ ст.) – К., 1994.
30. Лазарев В.Н. Византийское и древнерусское искусство: Статьи и материалы. - М., 1978.
31. Липинский В. Становлення і розвиток нової системи освіти в УСРР у 20-ті роки : Монографія / В. В. Липинський. – Донецьк, Видавництво Донецького технічного університету, 2000 . – 248 с.
32. Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. В 2-х тт. - К., 1994.
33. Лихачев Д. « Слово о полку Игореве» и культура его времени. - Л., 1985.
34. Літопис руський : [переклад за Іпатським списком] : / Вступ.ст., приміт. і пер. Л. Є. Махновець. – К. : Дніпро, 1989 . – 590 с.
35. Наливайко Д.С. Українське барокко в контексті Європейського літературного процесу XVII ст. // Радянське літературознавство. - 1972.- № 1.
36. Нечуй -Левицький І. Світогляд українського народу: Ескіз української міфології. - 2-е вид.- К., 1992. 1990.
37. Раевский Д.С. Модель мира скифской культуры.- М., 1985.
38. Репресоване «відродження»: Про трагічну долю української інтелігенції. – К.,
39. Рыбаков Б. Язычество Древней Руси. - М., 1987.
40. Рыбаков Б.А. Космогония и мифология земледельцев энеолита// Советская археология. - 1965. - № 1,2.
41. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян.- М., 1981.
42. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізнілого націєтворення / М. Ю. Рябчук . – Київ : Критика, 2000 . – 303 с.
43. Славянское барокко: Историко-культурные проблемы эпохи. - М., 1979.
44. Степовик Д. Українська графіка XVI-XVIII століть: Еволюція образної системи. - К., 1982.
45. Степовик Д.В. Українське мистецтво першої половини XIX ст. – К., 1982.
46. Українці: народні вірування, повір'я , демонологія. - К., 1991.
47. Ушкалов Л. Світ українського бароко. - Харків, 1994.
48. Феномен Петра Могили: Біографія. Діяльність. Позиція. - К., 1996.
49. Феномен української культури. Методологічні засади осмислення. - К., 1991.
50. Франко І. Зібрання творів: У 50-ти тт. - К., 1976 – 1986.
51. Хвильовий М. Твори: У 2 т. - К., 1990.
52. Чорний Д.М. По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України (кінець XIX – початок ХХ ст.). – Х., 2007.
53. Чорновіл В.М. Пульс української незалежності: Колонка редактора. - К., 2000.

Інформаційні ресурси

1. Ізборник. Історія України IX- XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації // режим доступу: lytopys.org.ua
2. Інститут історії України НАН України // режим доступу: <http://www.history.org.ua>
3. Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України (Львів) // <http://www.instukr.lviv.ua>
4. Історична правда // режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua/>

12. Технології викладання та атестації. Діяльність студента:

- опанування теоретичного матеріалу;
- виголошення доповіді на практичному занятті;
- участь у дискусії на практичному занятті;
- самостійне конспектування першоджерел та їх аналіз;
- написання есе.

Поточний контроль:

дві письмові контрольні роботи.

Форма семестрового контролю:
атестація.

13. Критерії оцінювання (у %).

Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:

- письмові модульні контрольні роботи – 30%;
- результати роботи на практичних заняттях – 50%;
- самостійна робота – 20%.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість відсотків	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших здобувачів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.
83 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.
75 - 82	Недостатньо повно засвоює навчальний матеріал, намагається застосовувати знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.
63 - 74	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу.
50 - 62	Частково володіє навчальним матеріалом, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації має елементарні нестійкі навички виконання завдання
20-49	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані вміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки.
1 - 19	Не володіє навчальним матеріалом.

Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів. Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protos_nov2020.pdf).

У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен абозалік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури <http://luguniv.edu.ua/wp->

[content/uploads/2020/11/2_10_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf](http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf)). Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_prot_zabezp_yakist_osvita.pdf. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_prot_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.

14. Мови викладання. Українська.